

Brexit - coșmarul unei nopți de vară pentru Europa și România

Ziua de 23 iunie va rămâne în istoria europeană ca un punct de cotitură. În urma unor jocuri politice interne din Partidul Conservator britanic, cetățenii Regatului Unit (UK) au fost chemați la urne pentru a decide într-un referendum dacă țara lor va rămâne sau nu în Uniunea Europeană. După o campanie extrem de dură de ambele părți, tabăra "Leave" a câștigat un vot cu repercusiuni mondiale. 51.9% dintre britanici au votat pentru plecarea din UE (Brexit).

Rezultatul a fost unul neașteptat, devenind din ce în ce mai clar că niciuna dintre taberele implicate în campanie nu erau pregătite pentru ce urmează. Primul Ministru David Cameron, care a făcut campanie pentru tabăra "Remain", și-a anunțat demisia ca urmare a rezultatului, lăsând gestionarea perioadei următoare pentru noul guvern. Aceste evoluții au aruncat în aer scena politică britanică și partidele principale în plină criză. În Partidul Conservator se dă astfel o luptă crâncenă între aspiranții la poziția de vârf - Theresa May și Michael Gove, după ce fostul favorit și lider al campaniei "Leave", Boris Johnson, s-a retras surprinzător din cursă. În Partidul Laburist actualul lider Jeremy Corbyn a pierdut o moțiune de cenzură cu 172 de voturi la 40, însă refuză să se retragă deși majoritatea membrilor guvernului din umbră și-au înaintat demisiile în semn de protest.

Între timp în Scoția, unde s-a votat majoritar pentru "Remain", se observă mișcări în vederea organizării unui nou referendum pentru separarea de Regatul Unit și rămânerea în UE, în cazul în care Brexit-ul nu poate fi împiedicat. Un alt motiv de îngrijorare pentru Regatul Unit îl reprezintă situația Irlandei de Nord, al cărei acord de pace "Good Friday" a fost în mare măsură posibil datorită Uniunii Europene.

Piețele financiare au intrat în derivă, lira s-a devalorizat în fața dolarului american - ajungând la cel mai scăzut nivel din ultimii 31 de ani - iar Marea Britanie a suferit prima scădere a rating-ului său de țară din istorie, de la AAA la AA. Zilele ce au urmat au văzut o oarecare calmare a piețelor, parțial datorată clarificării programului teoretic vis-à-vis invocarea așa zisului articol 50 al Tratatului de la Lisabona (TEU), care a fost amânat până după congresul Conservatorilor din toamna acestui an în urma căruia un nou Prim Ministru va fi desemnat.

1. CE SPUN TRATATELE

În urma intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona, articolul 50 TEU stabilește că un stat membru poate lua decizia de a se retrage din Uniunea Europeană în funcție de normele sale constituționale. Procesul este demarat de o **notificare** oficială înaintată Consiliului European, după care statul respectiv poate negocia și încheia cu UE un acord de retragere. Termenul limită pentru această negociere este de doi ani din momentul notificării, după care, în absența unei prelungiri (unanime), statul este automat exclus din Uniunea Europeană.

Primul pas trebuie astfel făcut de guvernul britanic prin înaintarea unei notificări oficiale. Liderii europeni [au anunțat deja](#) că refuză orice fel de negocieri ne-oficiale cu britanicii. Această poziție dezavantajează Regatul Unit, deoarece termenul de doi ani este unul extrem de scurt pentru a ajunge la un acord final, iar guvernării actuali nu au un plan clar de negociere.

Cu alte cuvinte, ieșirea Regatului Unit din Uniune înseamnă că toate tratatele europene, legislația directă europeană (regulamente), diversele programe europene derivate, acordurile bilaterale din care UK face parte prin prisma apartenenței sale la UE, toate drepturile și obligațiile pentru cetățenii europeni (cum ar fi libera circulație), liberul schimb și drepturile

comerciale, accesul la piața comună etc, vor înceta să se mai aplice pentru această țară. O ieșire bruscă din Uniune ar constitui un adevărat coșmar pentru britanici, iar rolul fundamental jucat de acordul de ieșire care trebuie negociat devine evident. În acest caz avem de-a face cu o bază legală imensă, construită în decursul unei perioade de peste 40 de ani, care conține peste 800 de tratate bilaterale cu țări terțe din întreaga lume, cât și legislația internă creată să funcționeze într-un cadru legal comunitar.

Încheierea acordului de ieșire devine vitală atât pentru UK cât și pentru Uniunea Europeană. Negocierile pot fi duse de Comisie cu un mandat din partea Consiliului, iar acordul final trebuie supus unui vot în Parlamentul European. De notat este faptul că articolul 50, deși stipulează faptul că reprezentanții statului care se retrage nu pot fi prezenți la reuniunile Consiliului legate de acest acord, nici o referire nu este făcută cu privire la statutul eurodeputaților sau funcționarilor din Comisia Europeană.

2. IMPLICAȚII LA NIVEL EUROPEAN

Marea Britanie este una dintre cele mai influente membre ale Uniunii Europene. Cu o populație de aproximativ 65 de milioane de locuitori (2015) și un PIB de €2,569 trilioane, Regatul Unit se numără printre cele mai importante state UE alături de Germania și Franța.

Ținând cont de mărimea și influența deținută, ieșirea de facto din familia europeană va avea efecte nu doar asupra economiei UK cât și asupra funcționării interne ale UE, mai cu seamă a celor 3 instituții principale – Comisia Europeană,

Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene.

Demn de notat este și faptul că Marea Britanie deține un număr mare de posturi de conducere în instituțiile europene, la nivel de funcționari ([1000 doar în Comisia Europeană](#)). În ciuda faptului că sindicatele exercită presiuni pentru menținerea staff-ului actual, odată cu ieșirea Marii Britanii din UE este puțin probabil ca aceștia să păstreze posturile de nivel înalt.

2.1. COMISIA EUROPEANĂ

Comisia Europeană are ca rol principal apărarea interesului general al UE, fiind singura instituție abilitată să propună acte legislative. Conducerea politică este exercitată de 28 de comisari (unul pentru fiecare stat membru, responsabili de un anumit portofoliu) în fruntea cărora este Președintele Comisiei. În cazul UK, reprezentată de lordul Jonathan Hill, portofoliu este "Stabilitatea financiară, serviciile financiare și uniunea piețelor de capital". România este reprezentată de Corina Crețu, fost europarlamentar PSD, responsabilă de portofoliul pentru politică regională.

Deși mandatul actualei Comisii este până în octombrie 2019, Jonathan Hill și-a înaintat demisia pe 25 iunie, la o zi după anunțarea rezultatului final al referendumului. În explicația oferită, Hill a subliniat faptul că votul exprimat de britanici nu îi permite să mai rămână în funcție. Responsabilitățile sale urmează să fie preluate de Valdis Dombrovskis, vice Președinte al Comisiei Europene și comisar responsabil de zona euro (Letonia) începând cu 15 iulie.

În ciuda acestei demisii, Marea Britanie continuă să fie membru UE până în momentul finalizării procesului de renegociere și își menține dreptul

de a propune un nou comisar și a juca un rol în UE. În cazul în care dorește să își continue activitatea în Comisie, guvernul britanic va trebui să propună un înlocuitor pentru Hill (menționând și portofoliul dorit), a cărui numire trebuie făcută de Consiliul European cu acordul Președintelui Comisiei și după consultarea Parlamentului European.

Încă nu este sigur când și dacă Marea Britanie va decide să propună un nou comisar până la finele mandatului actualei Comisii. Ținând cont de problemele politice interne cu care se confruntă, este foarte posibil ca această discuție să nu fie purtată decât după ce un nou Prim Ministru este numit în toamna acestui an. Pentru ceilalți comisari, o nouă propunere UK ar însemna o posibilă redistribuire de portofolii. Cu toate acestea, în cazul în care britanicii vor decide în favoarea unui nou comisar, nu este clar dacă Regatul Unit va mai primi un [portofoliu util](#) sau chiar unul întreg și cine ar accepta să fie numit în funcția de comisar responsabil de Brexit.

CE ÎNSEAMNĂ ASTA PENTRU ROMÂNIA ȘI COMISARUL CORINA CREȚU?

Teoretic vorbind, nimic. Corina Crețu mai are doi ani și jumătate de mandat și nu este clar încă dacă portofoliul ei va fi afectat în vreun fel. O oportunitate reală există însă în ceea ce privește posibilele numiri în funcții înalte ale funcționarilor români, în urma vidului creat de plecarea britanicilor. În 2013, România ocupa locul 8 în topul țărilor cu cei mai mulți funcționari în instituțiile europene, imediat după UK la o diferență foarte mică. Ca urmare, Brexitul reprezintă o oportunitate pentru funcționarii români să preia din responsabilitățile foștilor colegi britanici.

2.2. PARLAMENTUL EUROPEAN

Parlamentul European, ales prin vot direct o dată la 5 ani, este organismul legislativ al UE care, alături de Consiliul Uniunii Europene, adoptă legislația propusă de Comisia Europeană. În urma ultimelor alegeri Parlamentare (2014), un număr de 751 de eurodeputați au fost aleși pentru a reprezenta cetățenii Uniunii. Numărul eurodeputaților din fiecare țară este proporțional cu populația sa și în funcție de afilierea politică, sunt repartizați în grupuri (partide) pan-europene (Figurile 1 și 2).

GUE/NGL	Stânga Unită Europeană/Stânga Verde Nordică	52
S&D	Alianța Progresistă a Socialiștilor și Democraților	188
Greens	Verzii/ Alianța Liberă Europeană	50
ALDE	Alianța Liberalilor și Democraților	70
EPP	Partidul Popular European	215
ECR	Conservatorii și Reformiștii Europeni	73
EFDD	Europa Libertății și Democrației Directe	46
ENF	Europa Națiunilor și a Libertății	38
NI	Deputați neafiliați	16

FIGURA 1: GRUPURILE PAN-EUROPENE ȘI NUMĂRUL DE EURODEPUTAȚI AI FIECĂRUI GRUP

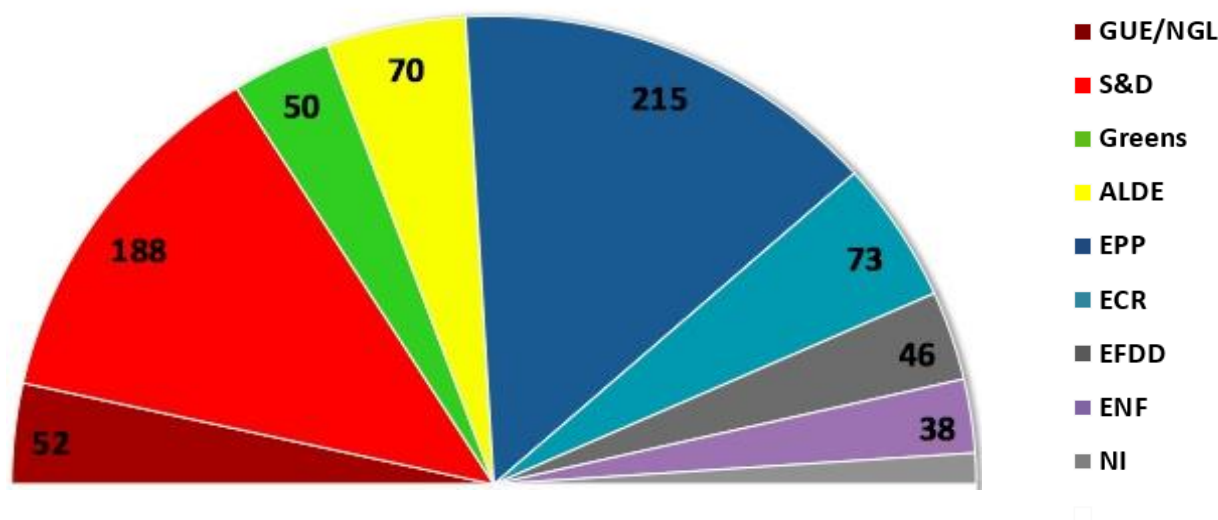

FIGURA 2: GRUPURILE PAN-EUROPENE ȘI REPARTIZAREA EURODEPUTAȚILOR ÎN HEMICICLU

CE ÎNSEAMNĂ BREXIT-UL PENTRU PARLAMENTUL EUROPEAN?

Regulile de funcționare internă a Parlamentului European sunt destul de simple – cu cât o delegație este mai mare cu atât poate acoperi un număr mai mare de comisii și de zone legislative. Pe același principiu, cu cât un grup pan-european este mai numeros, cu atât puterea de negociere este mai mare: rolurile de președinți, vice președinți ai comisiilor și de raportori pentru dosarele de interes, toate sunt determinate de puterea de negociere deținută de un grup.

Marea Britanie are în prezent a 3-a cea mai mare delegație de eurodeputați din Parlament – cu un total de 73, fiind surclasată doar de Germania cu 96 și Franța cu 74. În ceea ce privește grupurile europene, poziționarea deputaților UK este ilustrată în Figura 3. Delegația UK este prezentă cu un număr substanțial de deputați în 3 dintre grupuri – S&D cu 20 de membri (partidul Laburist), ECR cu 21 de membri (partidul Conservator) și EFDD cu 22 de membri (partidul UKIP). Partidul cel mai mare la nivel european (EPP) nu are nici un eurodeputat Britanic și nu va resimți plecarea UK.

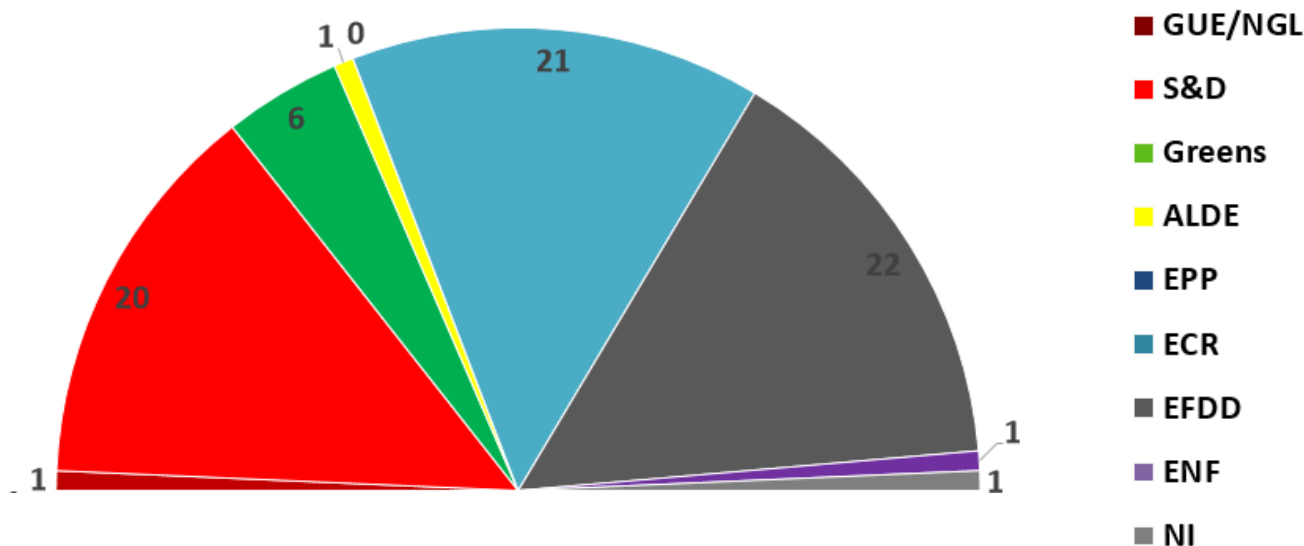

FIGURA 3: REPARTIZAREA EURODEPUTAȚILOR UK ÎN GRUPURILE PAN-EUROPENE ȘI HEMICICLU

Odată cu plecarea UK din UE și implicit a eurodeputaților britanici, status quo-ul din Parlamentul European va fi redefinit semnificativ (Figura 4).

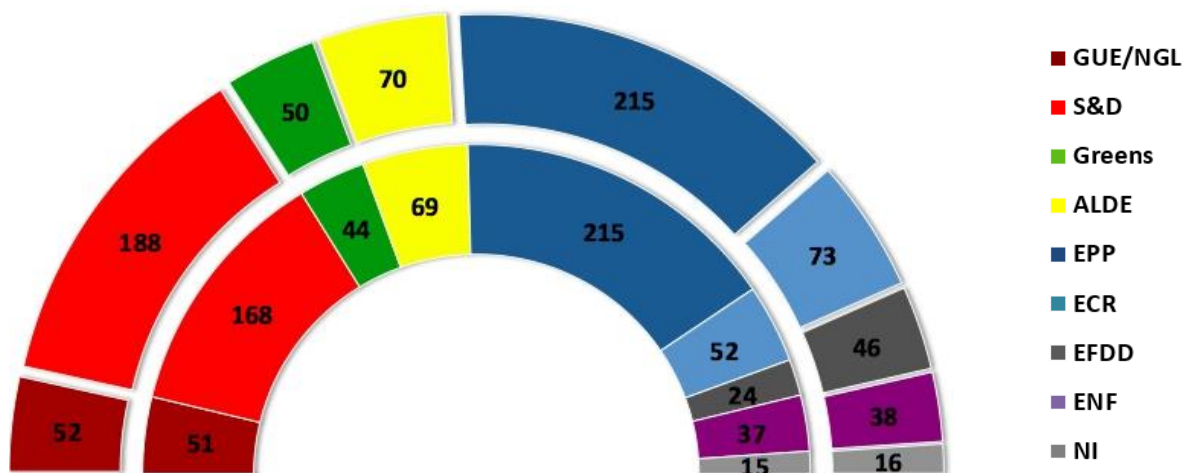

FIGURA 4: GRUPURILE PAN-EUROPENE ȘI REPARTIZAREA EURODEPUTAȚILOR ÎN HEMICICLU CU (SUS) ȘI FĂRĂ UK (JOS)

Formațiunile cele mai afectate de Brexit sunt S&D (care pierde 20 de membri), ECR (care pierde 21 de membri) și EFDD (care pierde 22 de membri). În cazul ultimelor două grupuri, efectele nu se opresc aici.

Odată cu plecarea britanicilor, grupul ECR pierde atât poziția a 3-a ca mărime din Parlament în favoarea grupului liberal ALDE, cât și liderul formațiunii Syed Kamall. EFDD, ca urmare a plecării celor 22 de eurodeputați UKIP, pierde și dreptul de a forma un grup (regulile Parlamentului impun un număr de 25 de membri reprezentând $\frac{1}{4}$ dintre statele membre). Această schimbare îi va determina pe membrii EFDD rămași (majoritari delegați ai partidului populist italian Mișcarea 5 Stele) să caute membri printre grupurile Verzilor sau Liberalilor (de care au fost deja refuzați în 2014).

Pe lângă modificările la nivelul grupurilor și plecarea liderului ECR, pozițiile cheie deținute de europarlamentarii britanici riscă să fie puse și ele

la bătaie. Deși alegerile pentru Parlamentul European sunt planificate abia pentru 2019 (ca și în cazul colegiului de comisari), influența deținută de britanici în Parlament s-a schimbat considerabil odată cu rezultatul votului. Văzuți acum "pe picior de plecare", este puțin probabil ca deputaților britanici să le mai fie înmânate roluri cheie în dosarele legislative. În același timp, sunt speculații cum că pozițiile de președinți/vice președinți deținute în comisii de deputații britanici vor fi și ele "vacante" în viitorul apropiat, iar propunerile legislative actuale unde aceștia dețin roluri de raportori/raportori din umbră să fie predate altor eurodeputați. Ian Duncan, eurodeputat ECR, raportor pe dosarul "Rentabilizarea reducerii emisiilor de dioxid de carbon și sporirea investițiilor în acest domeniu" l-a cedat imediat după rezultatul votului unui coleg polonez. În ceea ce privește pozițiile cheie, cele mai râvnite sunt cea de președinte al comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne (LIBE) deținută în prezent de laburistul Claude

Moraes și cea de președinte al comisiei pentru piața internă și protecția consumatorilor (IMCO) deținută de conservatoarea Vicky Ford.

CE ÎNSEAMNĂ ASTA PENTRU ROMÂNIA ȘI EURODEPUTAȚII ROMÂNI?

Lăsând la o parte posibilele permutări și jocuri de putere, eurodeputaților români li se oferă posibilitatea de a deveni mai activi și influenți. România are momentan a 7-a delegație ca mărime în Parlament după Germania, Franța, Marea Britanie, Italia, Spania și Polonia – cu 32 de eurodeputați. Plecarea britanicilor urcă România pe o treaptă superioară, devenind a 6-a țară ca mărime (și potențial de influență) din grupul celor 27 state rămase.

Dacă imediat după aderarea la UE în 2007, eurodeputaților români nu le erau atribuite roluri cheie din cauza lipsei de "experiență legislativă" la nivel european, situația este cu totul alta acum. Este de dorit ca aleșii noștri să perceapă vântul schimbării și posibilitățile lăsate în urma plecării celei de-a 3 delegație ca mărime din Parlament.

Cea mai semnificativă schimbare de poziție pentru România va fi percepută în cadrul grupului S&D, unde delegația română are 15 membri. Plecarea celor 20 de membri britanici va conferi României poziția a 3-a în grup și o influență sporită în comisiile de lucru datorită numărului mare de membri. O altă schimbare ar fi de asemenea posibilă în cadrul ECR, unde România este reprezentată de Monica Macovei. Rămâne de văzut însă dacă eurodeputata își va reconsidera afilierea politică având în vedere pierderea în greutate a grupului din care face parte o dată cu plecarea britanicilor.

2.3. CONSILIUL UNIUNII EUROPENE

Consiliul Uniunii Europene reprezintă guvernele statelor membre ale UE și are ca rol adoptarea legislației europene alături de Parlament și coordonarea politicilor UE. Consiliul funcționează sub o președinție rotativă de câte 6 luni (deținută pe rând de toate statele membre) și se află momentan sub conducerea Slovaciei (până la finele lui 2016), care a preluat pentru prima dată cârma UE de la aderarea sa în 2004.

Efectele Brexit-ului vor fi resimțite la nivelul Consiliului UE în două zone – distribuirea puterii la vot și organizarea Președinției Rotative.

VOTUL ÎN CONSILIUL UE

Metoda de vot cel mai des întâlnită în cadrul Consiliului este așa numita "majoritate calificată", introdusă la 1 noiembrie 2014 și care este folosită în 80% din cazurile legislației UE. Sub această regulă, majoritatea calificată se întrunește dacă sunt îndeplinite 2 condiții: 55% din statele membre votează favorabil și propunerea este susținută de un număr de state reprezentative a cel puțin 65% din totalul populației UE. Ponderea actuală în cadrul votului în Consiliu este ilustrată în Figura 5.

Ca și în Parlamentul European se observă o greutate de vot sporită în cazul țărilor cu o populație mare – Franța, Germania, Italia, Polonia, Spania și Marea Britanie. Ponderea actuală a României este de 3.9%.

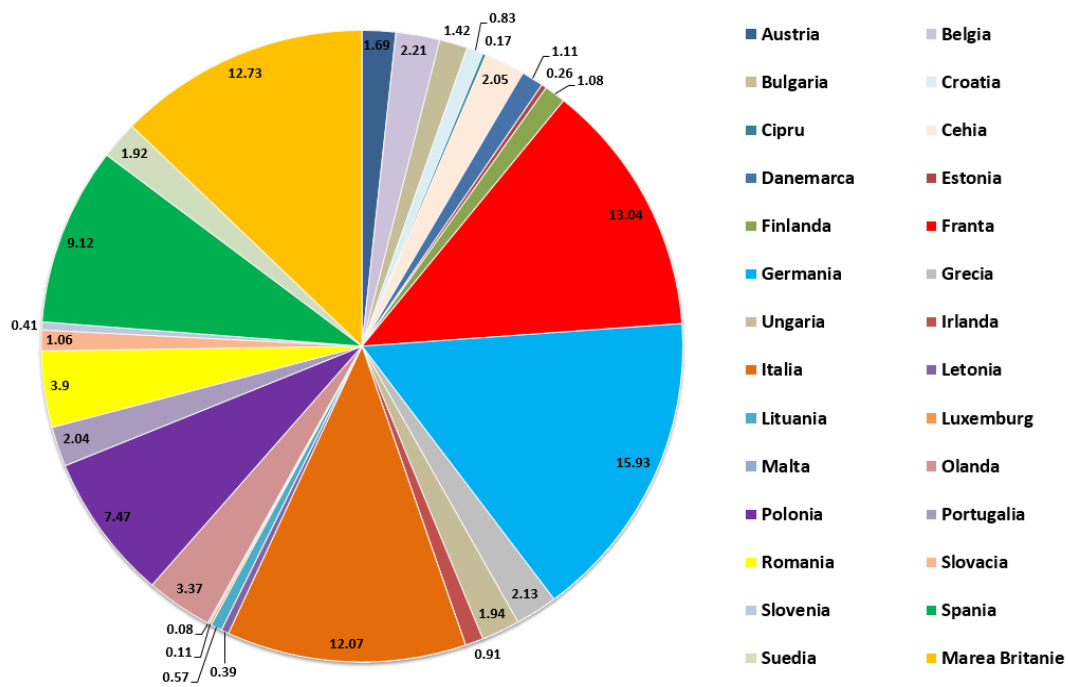

FIGURA 5: PONDERA ACTUALĂ A ȚĂRILOR MEMBRE UE ÎN % ÎN VOTUL DIN CONSILIU

Odată cu plecarea Marii Britanii – reprezentând 12.73% din totalul populației UE - distribuția votului în cadrul Consiliului este schimbată considerabil (Figura 6). Ponderea României crește astfel de la 3.9% la 4.47%

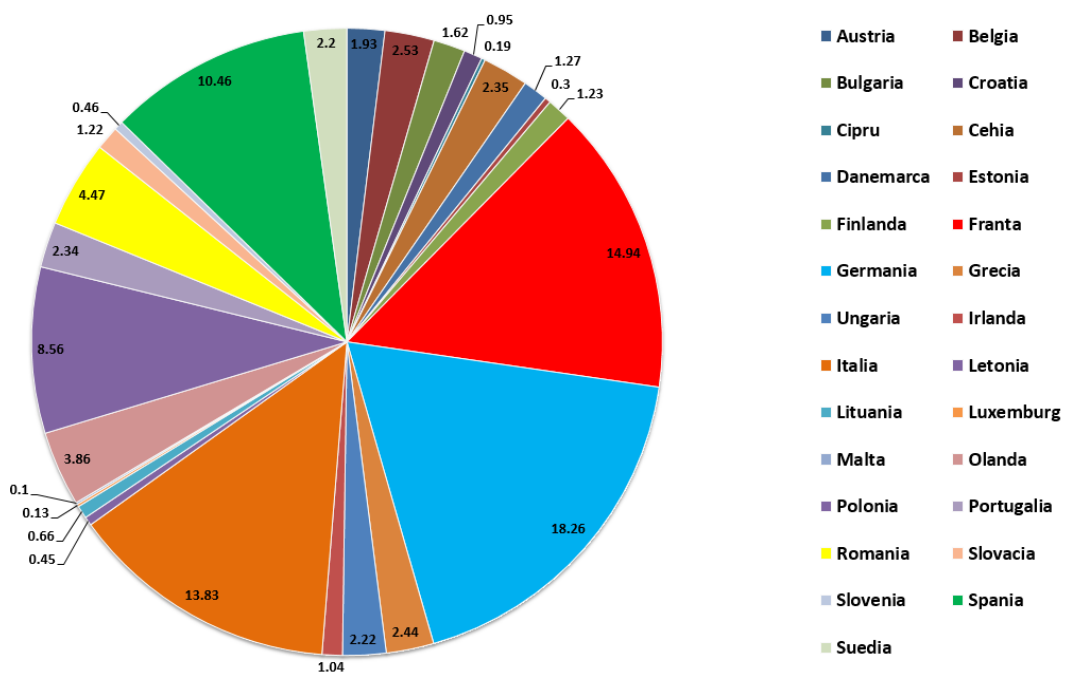

FIGURA 6: PONDERA CA % ÎN VOTUL DIN CONSILIU DUPĂ PLECAREA MARIII BRITANII

Până la sfârșitul lui martie 2017, Consiliul poate solicita folosirea regulii majorității calificate anterioare (utilizată înainte de adoptarea celei din noiembrie 2014), prin care fiecare stat membru deține un anumit număr de voturi reflectând mărimea populației și totalizând 352 de voturi (Figura 7).

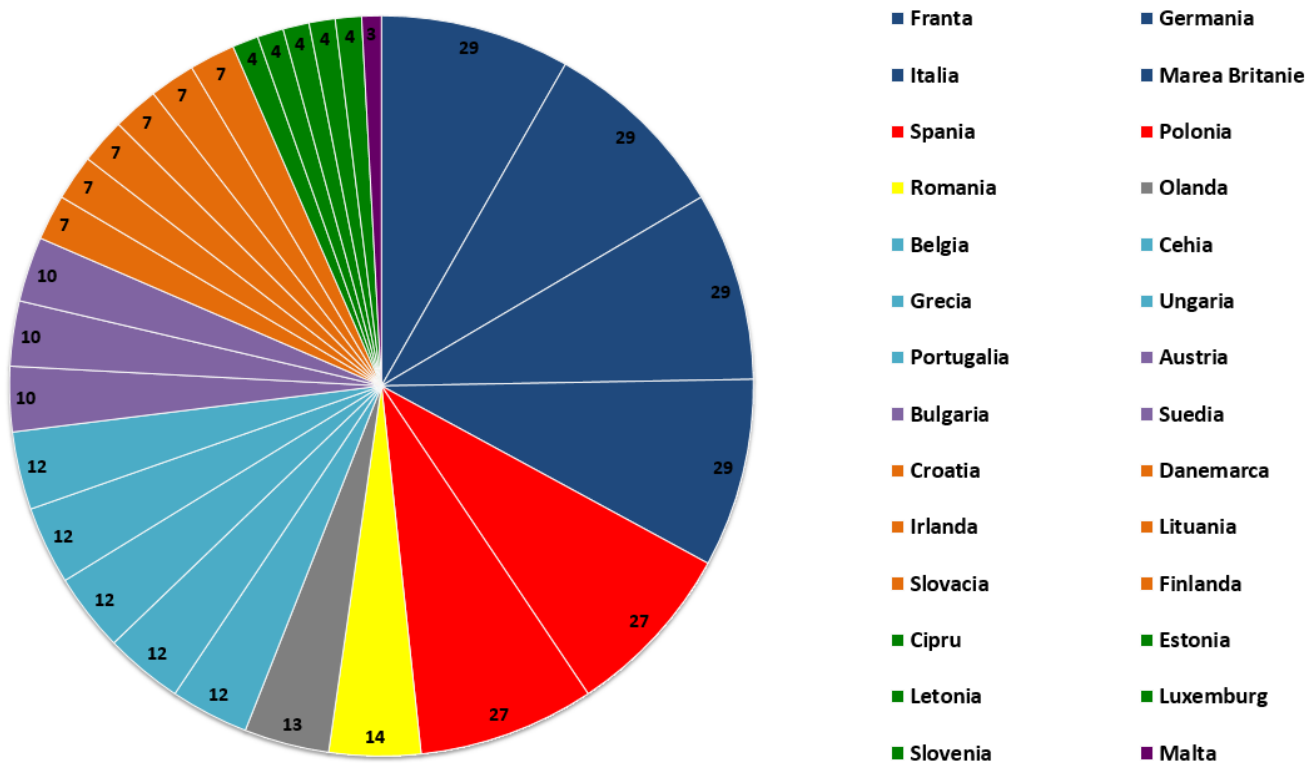

FIGURA 7: NUMĂRUL DE VOTURI PER STAT MEMBRU ÎN CONSILIU (REGULA MAJORITĂȚII CALIFICATE ANTERIOARE)

Deși teoretic plecarea UK ar însemna o redistribuire a celor 29 de voturi deținute de aceasta, este puțin probabil ca procesul de renegociere și plecarea efectivă a britanicilor să fie finalizat până în martie 2017, când această procedură ajunge la scadență.

Modificările în distribuția Consiliului sunt favorabile României, a cărei populație rămâne una dintre cele mai numeroase dintre cele 27 state membre rămase (plasându-se pe poziția a 6-a în lipsa UK). Alianțele create până în prezent cu implicarea Marii Britanii vor trebui și ele redefinite, oferind astfel ocazia altor state cu putere de negociere de a juca un rol mai important în conturarea viitoarelor voturi și

decizii. Prin toate aceste schimbări, România poate exercita o influență sporită în Consiliu în absența Marii Britanii, devenind mai incisivă în introducerea amendamentelor profitabile pentru interesul național.

PRESEDINȚIA ROTATIVĂ

Un alt efect semnificativ al plecării Marii Britanii din Uniune este legat de președinția Consiliului UE, asigurată prin rotația statelor membre în această funcție la fiecare 6 luni. Președinția este extrem de importantă întrucât joacă un rol cheie în prioritizarea politicilor europene și în conducerea reuniunilor Consiliului. Concret, țara care deține Președinția conduce întâlnirile din Consiliu, reprezintă Consiliul în relațiile cu alte

instituții și ajută la concluzionarea acordurilor între statele membre UE. Pentru o președinție eficientă, țările cooperează între ele în vederea încurajării continuității politicilor și stabilirii agendei pe o durată de 18 luni, constituindu-se astfel trio-uri de lucru (grupuri de 3 țări) care asigură succesiv Președinția.

Conform [calendarului](#) Consiliului UE, lista țărilor care sunt programate la preluarea Președinției următoare indică faptul că Marea Britanie ar trebui să își asume acest rol în al doilea semestru din 2017, în timp ce România este planificată (pentru prima dată de la aderare) în al doilea semestru din 2019.

Ianuarie-Iunie 2016	Olanda
Iulie-Decembrie 2016	Slovacia
Ianuarie-Iunie 2017	Malta
Iulie-Decembrie 2017	Marea Britanie
Ianuarie-Iunie 2018	Estonia
Iulie-Decembrie 2018	Bulgaria
Ianuarie-Iunie 2019	Austria
Iulie-Decembrie 2019	România
Ianuarie-Iunie 2020	Finlanda

FIGURA 8: ORDINEA PRELUĂRII PREȘEDINȚIEI ROTATIVE A CONSILIULUI UE

În acest context, Brexitul ar putea conduce la o Președinție decalată, în concordanță cu paragraful 4 al articolului 50 al Tratatului de la Lisabona care stipulează că:

“membrul care reprezintă în cadrul Consiliului European și al Consiliului statul membru care se retrage nu participă nici la dezbaterile și nici la adoptarea deciziilor Consiliului European și ale Consiliului care privesc statul în cauză”.

Vom putea asista astfel pentru prima dată în istoria UE la o schimbare în ordinea Președinției.

În acest moment cea mai plauzibilă variantă este cea în care Estonia, țara care urmează după Regatul Unit, să își asume Președinția mai devreme.

În această situație, Președinția României ar fi și ea decalată pentru începutul anului 2019, fapt ce prezintă atât avantaje, cât și dezavantaje. Pe de-o parte, vom evita alegerile din 2019 atât la nivel european (pentru Parlamentul European și numirea noii Comisii) cât și la nivel național pentru alegerea unui nou Președinte. În acest caz, România va putea avea o coordonare mai eficientă între obiectivele propuse (la ambele nivele) și actorii implicați în concretizarea lor.

Alegerile din a doua jumătate a anului 2019 sunt cu atât mai delicate cu cât sunt precedate atât de Brexit, cât și de alegeri federale în Germania și alegeri legislative în Franța. În aceste condiții și ținând cont de contextul politic actual, am putea asista la primele alegeri europene în care partidele eurosceptice își vor prezenta candidații la Președinția Comisiei.

Pe de altă parte, o președinție decalată va reduce considerabil timpul de pregătire al României pentru asumarea acestui rol, schimbând în același timp și trio-ul de lucru. Conform programului actual, România trebuia să coopereze cu Austria și Finlanda, însă în cazul unei președinții decalate, România și Finlanda vor coordona prioritățile trio-ului cu Germania, următoarea țară la rând pentru deținerea Președinției, fapt ce va influența atât continuitatea în îndeplinirea obiectivelor cât și modificarea acestora în funcție de prioritățile țărilor în cauză. Cu toate acestea și indiferent de trio-ul format, România trebuie să dea dovadă de maturitate și competență în asumarea acestui rol, și să fie pregătită pentru orice provocare sau modificare în ceea ce privește data și contextul preluării acestei funcții.

3. ALTE ASPECTE

Pe lângă efectele aduse de Brexit cu privire la mecanismele și dinamicile europene, ieșirea Marii Britanii are efecte și în alte domenii, unele intens mediatizate.

Prima zi după aflarea rezultatului referendumului a dus la [pierderi](#) de 2 miliarde de dolari valută din acțiunile globale și la o devalorizare istorică a lirei. Deși David Cameron amână invocarea articolului 50 în speranța stabilizării burselor și a pieței monetare, liderii UE insistă asupra nevoii de a grăbi procesul de ieșire din UE deoarece această situație crează o incertitudine care afectează țările europene. Indiferent de momentul în care articolul 50 va fi invocat, un lucru este cert: Marea Britanie și UE se află în fața unei perioade lungi de negocieri ce implică un efort considerabil de ambele părți. Marea Britanie va încerca să tragă toate beneficiile de pe urma unui acord cu UE cu bariere netarifare, adoptând cel mai probabil [modelul](#) elvețian sau unul norvegian mai integrat. În acest context, România, alături de celelalte membre UE trebuie să prezinte o poziție unită și să se implice activ în negocieri pentru a-și maximiza beneficiile în cadrul pieței unice europene.

Un alt element unde România trebuie să prezinte o poziție fermă în cadrul negocierilor este în vederea protecției cetățenilor români aflați în UK. Populația Marii Britanii numără [3 milioane](#) de rezidenți non-britanici, iar dintre aceștia românii ocupă al treilea loc ca număr (180.000), conform unui grafic prezentat de BBC în 2014 (Figura 9).

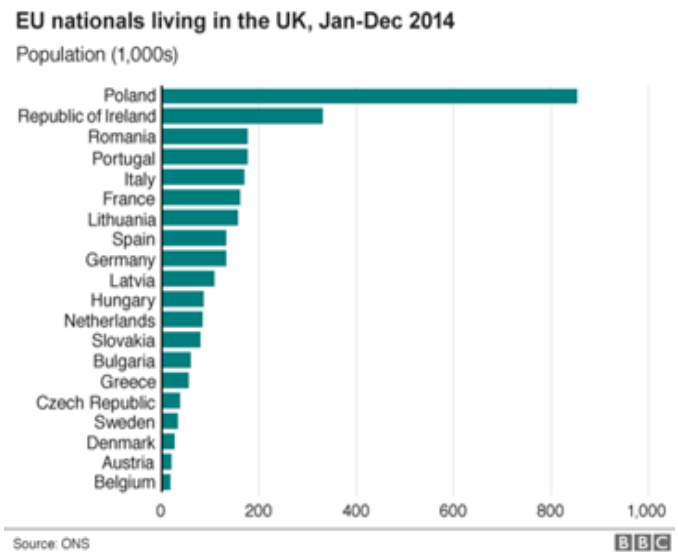

FIGURA 9: NUMĂRUL DE CETĂȚENI UE REZIDENȚI ÎN UK ÎN 2014

După succesul campaniei de ieșire din UE, militanții eurosceptici vor pune presiune pe guvernul britanic pentru a renunța la legea UE a libertății de mișcare, cu scopul de a reduce migrația. În practică, acest lucru înseamnă că românii, alături de ceilalți cetățeni UE, vor avea dreptul de muncă restricționat și vor fi nevoiți să obțină permise de muncă. De asemenea, drepturile sociale, împrumuturile și granturile de studii vor fi și ele restricționate. Bineînțeles, nivelul acestor constrângeri depinde în totalitate de negocierile ce se vor purta în următorii doi ani și din acest motiv este imperativ ca România să aibă o poziție fermă, conturată în jurul protecției cetățenilor români și asigurarea condițiilor cât mai bune pentru dreptul de muncă și liberă circulație a acestora pe teritoriul britanic. În vederea obținerii acestor concesii, România ar putea construi alianțe cu alte țări cu un număr ridicat de cetățeni aflați pe teritoriul Regatului Unit, cea mai recomandată colaborare fiind una cu Polonia. Incidentele rasiste de după rezultatul

Brexit sunt un motiv în plus pentru care țara noastră trebuie să reitereze importanța drepturilor cetățenilor europeni menționate în Carta Europeană a Drepturilor Omului și să își afirme o poziție fermă de descurajare a actelor rasiste ce au un impact asupra tuturor cetățenilor europeni.

Brexitul a declanșat de asemenea discuții intense despre un posibil efect de domino al acestui referendum. Încă de la precedentele alegeri europarlamentare s-a putut observa o creștere a popularității euroscepticismului la nivel european. Această influență eurosceptică s-a intensificat odată cu rezultatul referendumului britanic, liderii extremei de dreapta din Franța și Olanda neîntârziind în a-și anunța intențiile de a organiza referendumuri similare în țările lor. Mai mult, Germania și-a exprimat îngrijorarea față de manifestări similare și în Austria, Finlanda și Ungaria. Un astfel de efect domino ar avea consecințe foarte grave pentru viitorul Uniunii Europene, riscând să ducă la destrămarea idealului european. Având în vedere poziția pro-europeană a României manifestată printr-o încredere foarte mare în UE și instituțiile sale la nivelul populației, țara noastră ar putea profita de această situație și ar putea deveni unul dintre principalii militanți în promovarea valorilor europene, exercitând o influență sporită în Europa de Est și Centrală.

Nu în ultimul rând, au apărut discuții post-Brexit despre pierderea statutului limbii engleze ca limba oficială UE. Engleza, a doua limbă ca importanță la nivel mondial, are de asemenea statutul de limbă principală de lucru în instituțiile europene. Conform așteptărilor, țări precum Franța ar primi această decizie cu entuziasm văzând-o ca pe o victorie a limbii franceze la nivel european. Deși engleza este folosită în alte două state membre UE - Irlanda și Malta - acestea nu au declarat-o ca limba oficială datorită ordonanței europene conform căreia o țară membră UE are

dreptul să revendice o singură limbă oficială (acestea preferând irlandeza și malteza). În acest context, pentru ca engleza să fie menținută ca limbă oficială UE, ordonanța va trebui modificată și aprobată unanim de cele 27 state membre rămase. Deși având legături puternice cu limba franceză, pentru România (și multe alte țări UE) munca reprezentanților noștri ar putea avea de suferit datorită rolului jucat de limba engleză, îndeosebi printre generațiile tinere de funcționari. Practic vorbind însă, este foarte probabil ca țărilor să le fie permis să declare o a doua limbă oficială.

4. CE URMEAZĂ

Un lucru este sigur: urmează o perioadă de instabilitate și incertitudine. Ne putem aștepta la o tergiversare britanică de a activa Articolul 50, dar având în vedere evenimentele de pe scena politică din Regatul Unit, demisiile și loviturile de teatru aproape zilnice, orice este posibil. Am încercat să reducem posibilitățile la trei mari scenarii - dar este extrem de probabil ca realitatea să combine elemente din toate trei.

4.1. UN DIVORȚ AMIABIL

Un posibil scenariu este cel în care Marea Britanie își alege un guvern stabil, care activează Articolul 50 și începe procedurile de ieșire. În negocierile ce urmează, statele membre sunt mai interesate în a găsi o soluție de comun acord decât una pentru a pedepsi UK, iar mișcările eurosceptice din diversele state membre pierd din energie prin decepția generală europeană legată de complicațiile ieșirii din UE. Deși o criză economică este de ne-evitat, acest moment critic poate oferi un nou suflu de integrare europeană pentru țările rămase. O serie lungă de proiecte de integrare mai vechi, de la apărare (armata europeană), la sistemul bancar sau chiar social pot astfel deveni soluțiile viitorului.

În acest scenariu, statele membre ar putea profita de oportunitatea crizei pentru a împinge mai departe reforme puternic necesare Uniunii Europene. Cu sau fără schimbări în tratate, UE ar deveni mai puternică în urma unor astfel de inițiative, mai ales în absența unei veșnice "frâne" pusă de britanici.

Marea Britanie reușește astfel să negocieze condiții amiabile de ieșire și devine un fel de Norvegie mai integrată, cu o suveranitate sporită în anumite domenii și un control artificial al imigrației interne. Cu toate acestea, nu ar fi în poziția de a renunța la libertatea de mișcare deoarece nu ar fi dispusă să renunțe la piața unică. Rezultatul: o mare parte din legislația și obligațiile UE rămân în vigoare pe teritoriul britanic, cu mult mai puțin control efectiv asupra deciziilor luate la Bruxelles. Euroscepticii britanici sunt nemulțumiți. Europa însă prosperă.

4.2. CRIZĂ GENERALĂ

Rezultatul referendumului britanic a luat prin surprindere întreg continentul european și a atras atenția globală mai ales prin impactul economic imediat. Nerezolvarea acestei situații și amânarea invocării articolului 50 ar putea duce la o criză perpetuă de identitate europeană.

În acest scenariu, partidele eurosceptice vor adopta aceeași strategie în Franța și Olanda, iar manifestațiile anti-europene (pe fondul migrației) din Austria, Finlanda și Ungaria se pot concretiza și ele într-o acțiune similară celei din UK. Indiferent de rezultatul acestor posibile referendumuri, influența eurosceptică în creștere ar putea duce la o adevărată criză de identitate a UE. Acest efect este cu atât mai îngrijorător cu cât a fost amplificat de criza economică și cea a refugiaților. O lipsă de încredere în instituțiile europene va avea un impact masiv în eficiența

politicilor europene dar și în concretizarea idealului european.

De asemenea, instabilitatea politică va fi cauzată și de mișcări separatiste precum organizarea unui al doilea referendum în Scoția cu privire la apartenența la Regatul Unit. Nemulțumirea Scoției față de rezultatul referendumului și dorința cetățenilor de a rămâne în UE pot concretiza acest vot într-unul favorabil ieșirii din UK, iar acest rezultat ar putea încuraja mișcările separatiste din alte regiuni ale Europei nemulțumite de politicile țărilor din care fac parte.

Astfel, în paralel cu mișcări naționaliste sau separatiste în alte state membre ale UE, instabilitatea politică va alimenta instabilitatea financiară, ducând la o nouă criză economică și formând un cerc vicios în care factorii se promovează între ei. Este un scenariu înfricoșător, care ar avantaja forțele interesate de dezbinarea europeană și slăbirea puterii și a valorilor Uniunii Europene.

4.3. BUSINESS AS USUAL (ALMOST)

Deși vestea rezultatului a surprins populația europeană, în viața cetățenilor de zi cu zi Brexitul a avut un impact redus, iar rutina politică de adoptare a actelor normative europene nu a fost întreruptă. Ca orice proces pe termen lung, efectele economice ale Brexitului nu vor fi resimțite de cetățeni, deoarece administrarea pieței unice europene este un proces tehnic ce presupune implementarea de directive și ordonanțe de lungă durată iar Marea Britanie are toate motivele în a continua să facă parte din piața unică europeană.

UE așteaptă în prezent propunerile concrete ale Marii Britanii pentru conturarea noii relații cu continentul european. Indiferent de modelul economic adoptat în viitor de UK, este de așteptat

ca piețele de capital europene să se centreze pe zona Euro și uniunea monetară, încurajând mai multe investiții pe continentul european. În această situație, discuțiile despre semnarea tratatului bilateral vor dori păstrarea unei relații economice strânse iar cheia acordului va fi reprezentată de compromisul între, pe de-o parte dorința UE de a-și impune standardele și reglementările bugetului european și politici de migrație, iar pe de altă parte interesul britanic de a avea acces la sectoare specifice ale pieței unice europene. Practic, am putea spune că am avea parte de o întâlnire de afaceri de minim doi ani ce nu va fi resimțită de cetățenii europeni și britanici.

Totuși, liderii europeni fac presiuni asupra guvernului britanic în vederea concretizării ieșirii Marii Britanii din UE prin invocarea articolului 50. În același timp eforturi considerabile vor fi făcute în vederea combaterii mișcărilor eurosceptice și a informării corecte a cetățenilor pentru a evita mișcări anti-europene datorate lipsei de informare adecvate.

În schimb, pe plan politic lucrurile nu vor decurge la fel de lin ca până acum. Este adevărat că în ultimii ani UE a reușit să facă față multor provocări precum criza economică, criza din Grecia, anexarea Crimeei de către Rusia, situația tensionată din Ucraina și criza refugiaților. Dacă până acum liderii UE au fost aliniați sub spectrul aceleiași perspective, referendumul din Marea Britanie poate alimenta viziunile ultra-naționaliste și dezbină unitatea țărilor europene. Rămâne de văzut dacă liderii europeni vor reuși și de această dată să se alinieze de aceeași parte a baricadei pentru a putea combate euroscepticismul în creștere.

AUTORI

EVA CHITUL

Expert Afiliat Europuls

**TANA ALEXANDRA
FOARFĂ**

Expert Afiliat Europuls

DESPRE

EUROPULS – Centrul de Expertiză Europeană

Centrul de Expertiză Europeană EUROPULS este o organizație non-guvernamentală înființată în anul 2010 la Bruxelles de un grup de experți români în afaceri europene. Scopul acesteia este acela de a promova procesul de integrare europeană în România dar și de a contribui la dezvoltarea unui spațiu public european. Europuls urmărește să încurajeze dezbaterile publice pe teme europene prin articole și studii, precum și prin organizarea de dezbateri, ateliere de lucru și conferințe, printre participanții la aceste evenimente numărându-se comisari europeni, europarlamentari români și străini, lideri politici, reprezentanți ai societății civile, experți și jurnaliști.

Europuls este inițiatorul și principalul organizator al EUROSAT, forumul anual dedicat dezbaterilor pe teme europene.

Organizația Europuls, înființată în 15 martie 2010 și înregistrată oficial atât în România cât și în Belgia, este complet independentă de orice organism cu caracter politic.

www.europuls.ro

Copyright © 2016 Europuls – Centrul de Expertiză Europeană

Toate drepturile sunt rezervate, conform Legii nr. 18/1996 privind drepturile de autor.

Intregul conținut al documentului, indiferent de natura lui (text, imagini, elemente grafice, etc.) este proprietatea Europuls – Centrul de Expertiză Europeană. Conținutul nu poate fi reprodus, modificat, transferat, distribuit, republicat, copiat sau transmis în orice alta forma fără permisiunea prealabilă a Europuls.